

VI. VIA SVBLACENSIS.

Sublacensem viam divertentem a Valeria ad eius lapidem c. XXXV inter Lamnas et Carsiolos sub Nerone principe primum stratam esse Frontinus (de aquis 7) auctor est. Idem (c. 14) scribit de aqua Claudia: *concepitur via Sublacensi ad mil. XXXVIII deverticulo sinistrosus intra p. CCC ex fontibus duobus amplissimis et speciosis Caeruleo . . . et Curtio.*

Qui locus cum proximus sit capiti aquae Marciae, huic Claudia saepe adiutorio fuit (cf. l. c. c. 7. 14). Item post alia c. 15 Frontinus ait: *Anio novus via Sublacensi ad mil. XLII in Simbruino excipitur ex flumine.* — Miliarium titulum eius viae unum solum habemus milia pariter atque apud Frontinum fit numerantem a Roma.

5971 *colonna posta in luogo detto volgarmente Intrafumera, ritrovata l'anno 1668 per la strada che va a Subiaco BARBER.* Prope Marano vicum (ut monstrat mappa Fabrettiana); columna aquarum impetus immota penitus excipiens adhuc extat super sua basi in ipso fluminis alveo via Sublacensi in hac parte alluvionibus immutata FABRETT. de aquis p. 94. Frustra quaesivit STEVENSON.

IMP · CAESAR
diui NERVAE · F · NERVA
TRAIANVS · AVGVSTVS
GERMANICVS · DACICVS
5 PONTIFEX · MAXIMVS
TRIBVNICIA · POTESTATE
IMP · IIII · COS · V
RESTITVENDAM · CVRAVIT
XXXVIII

Cod. Barb. 34, 26: 'il Sig. Pietro de Nobili che era Governatore di Subiaco, la vide ed alla sua presenza furono lette le suddette lettere e registrate' eodemque omnino exemplo Fabretti de aquis (1680) p. 92, inscr. p. 413, 360. 688, 89, quem in titulo lavando et legendo adiuverunt Io. Bapt. et Petrus de Maximis filii Fabricii oppidi Arsularum domini (inde Vulpi Lat. vet. 10, 2, 668; Nibby *memorie Romane* 4 p. 48).

2 hiatus non indicatur. — 7 v om. Barb., supplevit fortasse coniectura Fabrettius.

VII. VIA CLAVDIA VALERIA. *Cerfennia Aternum.*

Cum supra p. 586 viderimus Tiberii aetate Valeriam terminum habuisse ad Corfinium, postea Claudius imperator eam continuavit a Corfinio ad ostia Aterni viamque a bivio Valeriae ad Cerfenniam, de quo supra (p. 586) diximus, ad Aterni ostia ex parte veterem, ex parte novam nomine Claudiae Valeriae nuncupavit. Miliaria apparet numerari a Cerfennia; mansiones hae sunt.

<i>Cerfennia ad montem Imeum</i> (v. p. 204)		<i>m. p. V</i>
<i>a monte Imeo Statulas</i> (v. p. 204)	<i>m. p. [III]</i>	<i>a Cerfennia m. p. IX</i>
<i>a Statulis Corfinium</i> (v. p. 204)	<i>m. p. VII</i>	<i>a Cerfennia m. p. XVI</i>
<i>Corfinio Interpromium</i> (v. p. 204. 286)	<i>m. p. XI</i>	<i>a Cerfennia m. p. XXVII</i>

5972 columna miliaria rep. non longe ab ecclesia S. Clementis de Casauris ad pontem viae; extat ibi prope in villa baronis Torino.

D N · FL · CLAVDIO IVLIANO
I/////////PATONR/////////RVN/
/////////P/////////

Dressel descripsit.

<i>Interpromio Teate</i> (v. p. 204. 286)	<i>m. p. XVII?</i>	<i>a Cerfennia m. p. XLIV</i>
---	--------------------	-------------------------------

5973 [= 6256] nuper rep. M p. sub Teate ad Aternum fl. in praedio Iosephi de Letto ICTi Teatini extra portam S. Andreae proxime ab ea HOLST. similiterque CAM. NICOL. Dubitare se num extet ait ALLEGRAZZA *Nov. Fior.* 1754 p. 143.

TI · CLAVDIVS
CAISAR
AVG · GER · PONT · MAX
TRIB · POT · VIII · IMP · XVI
5 COS · IIII · P · P · CENSOR p. c. 48/9
IAM · CLAVDIAM · VALERIAM
A · CERFENNIA · OSTIA · ATERNI
MVNIT · IDEMQVE
PONTES · FECIT
10 XLIII

Quod ait antiquissimus auctor Pontanus de asp. l. I (ed. 1538 p. 49) 'in urbe Theate legitur CAISARIS nomen per AI, non AE scriptum', ad hunc titulum refero, quamquam plene is non innotuit nisi saec. XVII medio. Die 30 Nov. 1647 ad Donium scripsit Holstenius (epist. ed. Boissonade p. 391) sic: 'in questo mio viaggio (peragraverat Aprutium Marrucinos Paclignos) ho buscato alcune memorie circa la via e provincia Valeria, principalmente della continuazione di detta strada a Cerfennia usque ostia Aterni fatta da Claudio imp., che la chiamò IAM · CLAVDIAM · VALERIAM'. Idem Holstenius adnotavit titulum ad Cluver. (1666) p. 154 cf. p. 144 (inde Fabrett. 473, 420). Habent item aequales Teatini Camarra 1651 p. 73 (ex eo Reines. 3, 80 a Graevio; Sponius p. 200 e Camarra; Donat. 210, 8 e Sponio) et non ex Camarra Nicolino 1657 p. 9 (inde Gudius ms. 798, 1, ed. 87, 5; Mur. 226, 3 ab Io. Bern. Tafurio). A prioribus sumpserunt Pollidorus ms. f. 42,

qui auctorem laudat Sinibaldium Baroncinium (cf. supra p. 282) fraude, nam apud eum non legitur, et Revillas, qui misit Muratorio Roma 7 Apr. 1736 repertam sine dubio in schedis.

1 TIB · Nic. — 2 CAESAR Nic. Rev. — 3 PON · Nic. — 4 POT · VIII · IMP · XXV Nic. — 5 CONS Nic. — III Poll. — 6 sq. evanidos esse ait Nic. — VALERIAM Holst. Poll. — 7 AD PRO A Rev. — ATERNI Holst. Poll. — 8 MVNIT Rev.

<i>Teate Aternum</i> (v. p. 204. 286)	<i>[m. p. X]</i>	<i>a Cerfennia m. p. LIV</i>
---------------------------------------	------------------	------------------------------

LXV. ORTONA (p. 281).

ad p. 281. Mentio facienda fuit tituli scripti litteris Sabellicis inventi in vico Crecchio inter Ortonam et Anxianum (*unterital. Dial.* p. 333 tab. II).

6315 cippus altus m. $1\frac{1}{3}$, latus m. $\frac{1}{2}$, in vico Tollo loco antiquo in basi sua m. $1\frac{1}{2}$ sub solo repertus a. 1880 a Petro Tiberii. Regionem vicinam adhuc appellari Butici adnotat editor.

protome iuvenis

SEX · NINNIVS · M · F
 BVTICVS AVS
 EREPTAM · EGREMIO QVM IA
 DIEM · NVPTIS · FAXS · ALTERA · MORTI
 5 EREPTA · ATQVE · PATRI · NAMQE INFAN
 HIC QVOQVE · INAVDITV · SENTIET IPS
 DESIDERIOQVE · TENENTES · CONCELEB
 IPSI · CERTANT · TITVLVM · HVNC · CELEB
 PARCITE /// PARCITES · CREDITE · MI · NE
 10 SEX · NINNIVS ! SEX · F · BVTICVS SE · XXC
 N · NAEVIVS · N · F · OCRATIVS · SE · LX
 M · NINNIVS · SEX · F · BVTICVS · SE · XXXX
 SEX · SEPTVMIVS · P · F · BABIDVS · SE · XXXX
 Q · AMNINIVS Q · L · PHILONICVS Se XX
 15 C · NINNIVS · C · L · FAVSTVS se XX

*Ereptam e gremio quum iam sibi posceret Hymen,
 finissetque] diem nuptis, faxs altera mortis
 inlucit prior et sponso matrique puellast]
 erepta atque patri. namque infan[dum procul absens]
 5 hic quoque in auditu sentiet ips[e malum.
 patris amore locum] desiderioque tenentes
 conceleb[raverunt funus cum matre propinqui
 muneribusque] ipsi certant titulum hunc celeb[rare.
 at vos, o Manes, his] parcite: [ni] parc[e]t[is],
 10 credite mi, ne[m]o referet sollemnia vobis].*

I. de Petra *archivio storico Napoletano* a. 5 (1880) p. 412 (inde Fiorelli *Notizie degli scavi* 1880 p. 390).

Videtur ex duobus lapidibus iuxta positis superesse prior inscriptus nomine avi, deficere posterior inscriptus nomine puellae ad quam epigramma pertinet, cuius versus per utrumque lapidem continuabantur. Elogium restituit Buecheler. 'Carmen', addit egregius amicus, 'mediocre; confer pentametrum 5, malum exitum 9, nec tot syllabas lapis habuisse videtur quot hexameter flagitat v. 3 aut 7'. — Sequuntur nomina propinquorum adscriptis ut videtur summis sestertiorum quos funeris causa singuli intulissent.

REGIONIS QVARTAE PARS TERTIA. MARRVCINI.

LXVI. TEATE MARRVCINORVM (p. 282).

ad n. 3018. Repperit Iosephus Santorelli ante annos plus XX prope campum qui nunc est della Civitella presso le mura dell' odierna villa municipale inter rudera aquaeductus transtulitque in praedium suum *contrada S. Donato*. Iam in museo Chietino. Prodiit apud Fiorellium *Not. degli scavi* 1880 p. 175.

ad n. 3020. De hac omnino, non de n. 5973 cogitavit Pontanus ubi ait de asp. I. I (ed. 1538 p. 19): 'in urbe Theate legitur CAISARIS nomen per AI, non AE scriptum'.

6316 cippus altus met. 1.11, rep. Chieti nei lavori per la nuova strada esterna che da porta S. Anna passando per il territorio Gaetani si congiunge coll' altra che conduce alla stazione della ferrovia.

in tympano caput muliebre

OSSA SITA

EGDECHOMENI sic

ATEIAE

ACVMENIS

5 EXPECTATVS

FILIVS

MATRI

P

Ectypum misit Fiorellius a. 1881. Ediderunt idem *Notizie degli scavi* 1881 p. 295 et Blasius Lanzellotti *di un antico sepolcreto presso Chieti* (Chieti 1882. 8. pp. 26) p. 11.

2 fin. non est E.

6385 cippus ex lapide Tiburtino altus m. 0.93, latus m. 0.50, crassus m. 0.58, rep. Auximi cum n. 6383.

Q · SEPTVMIVS · C · F
NIGER · LEIBERAL

Descripisi ad ectypum gypsaceum a Cecconio missum.

CXXXIII. ANCONA (p. 572).

ad p. 572. Adscribere oblitus sum verba Appiani b. c. 5, 23 ad a. u. c. 713: δύο δὲ στρατοῦ τέλη τὰ ἐς Ἀγκῶνα πόλιν ὀφισμένα Καίσαρι τε ὄντα πατρῶα καὶ ἐστρατευμένα Ἀντωνίῳ ... πρέσβεις ἔπεμψαν ἐς Ῥώμην. Apparet Anconam coloniam deductam esse a triumviris post proelium ad Philippos.

ad n. 5894. Autographum exemplum Cyriaci extat in codice Vaticano olim Manutiano 5237 f. 213.

ad n. 5904. Lanzi in schedis a. 1783 ait legisse se Anconae in pila figuram alitem sustinente; scriptam esse titulum litteris pulcherrimis. — 1 fin. DE OM. — 2 in. G OM. — fin. OS·XI OM.

ad n. 5922. Epigramma ereptam est etiam in libro Filonardiano f. 74' sub lemmate 'in Monticellis'. Legitur ibi 1 LVGET — 2 PVTAS — 3 FATVM·LVGET — 4 PVLCHRA — 5 AMOR EXCIDIT ET OMNE. Conuenit igitur liber cum 'schedis Italicis' Burmanni.

6386 fuora d' Anchona in santo Stefano vecchio ruinato SANGALLO.

B	M
FLAVIO AVRELIANO	
VETERANO QVI VIXIT	
ANNIS LXII MESES · V	
5 DIES · VI VALERIA	
VIATORINA · CONIVGI	Antonius Sangallo
DVLCISSIMO · ET · FLA	inter tabulas deli-
VIVS · CALLIDIVS PATRI	neatas mus. Flor.
BENE · MERENTI · POSVERVNT	n. 2099.

VIAE PVBLICAE REGIONVM II. IV. V.

II. VIA SALARIA (p. 582).

Mentio fieri debuit tituli urbani Eph. epigr. II p. 199 = C. VI, 3824 reperti prope portam Collinam ad caput viae Salariae, concepti autem sic:

Opera locata in | censura Caecili de #[s] |
[Via ad mil. XXXV, pontem | II/LVIO | [Pecunia] adtributa est; populo const(at) [HS . . . n.] | A. l. Pamphilo
mancupi; ex(actore) op(er)is | cur(atore) viar(um), T. Vibio Temuudino q(uaestore) urb(ano). |
[Via glarea sternenda af mil(iario) | [et per Ap]p[er]minum muunien[da] | XX. Pecunia
adtributa [es]t; | [populo] const(at) HS n. /CCI\ \ L. Rufilio L. l. I. [mancupi | ex(actore) oper(is)] T.
Var[io] T. f. cur(atore) viar(um), T. Vibio Temuudino q(uaestore) urb(ano). |
[Via af] mil(iario) LXX[xx]VIII ad mil(iarium) CXX, [item | altera via Interamnium vo[rsus] . . . | XX.
Pecunia adtributa est . . . | . . .; populo const(at) HS Q W [man]cupi, ex(actore) oper(is)] T. Sepunio
T. f. C | [curatore] viar(um), T. Vibio Tem[ui]udino q(uaestore) urb(ano). |
. arcus dela[psus] | mancupi | INI | et ta

Censores Caecilios fasti exhibent quinque, a. 623 Q. Metellum Macedonicum, a. 634 Q. Metellum Balaricum, a. 639 L. Metellum, a. 652 Q. Metellum Numidicum et C. Metellum Caprarium, quibus singulis in hunc titulum idem ius est, nisi forte duobus Metellis in censura collegis hoc obstat, quod in horum altero utro omissio praenominae etiam magis offendit. Quod olim praetuli ex his censorem a. 639, iam explosum est, postquam Dresselius confirmavit in miliario n. 5953 non CES. esse, sed COS. — Pons, qui fuit ad mil. XXXV viae Salariae, incidit in affluentem fluvii Farfari quem Salaria transit secundo lapide post Vicum novum, hodie *Fosso della Villa*. — Salariam superare montem Appenninum ante miliarium LXXXVIII recte convenit. — Bivium cum videatur indicari aut ad id ipsum miliarium aut post id, probabile est alteram viam perrexisse per S. Omero vicum ad Castrum novum (v. n. 5953), alteram ad Interamnium et fortasse inde ad Hatriam.

VII. VIA CLAVDIA VALERIA (p. 588).

ad n. 5973. De Pontano erravi; vide add. ad n. 3020.

VIII. Inter vias Valeriam Latinam Traianam (p. 589).

6386^a columna miliaria bis scripta rep. chil. I a loco q. d. *Punta della Penna* agri Histoniensis, quarto fere lapide ab Histonio.

vestigia prioris
scripturae:
 TINO
 DDD^a · NNN^a
 COSTANTINO
 MAX · AVG
 ei · crispo a. 323/6
 ET 5 ET · CONSTA
 NTINO · IVN
 ET · CONSTA
 NTIO · NOB
 BB · CAESSA
 M · IIII

Ad ectypum ed. Fiorellius *Notizie degli scavi* 1883 p. 91.

4 erasus est, remansit solum punctum.
 Similis fortasse fuit n. 5975.